

mitskim jezicima u opće, a o hebrejskom jeziku napose. U kratko tumači naziv „hebrejski“ — odakle naime dolazi, za tim govori o kolijevci, razvitku i historiji tog jezika.

I. U prvoj knjizi, koja se u tri dijela raspada, govori o gramatici i sintaksi hebrejskoga jezika.

U prvom dijelu izlaže elemente hebrejskoga jezika. Najprije govori o pismu, glasovima i o ostalim znakovima. Pokraj naziva svakoga pojedinoga slova dodao je Schumacher i značenje dotičnoga naziva, tako n. pr. alef znači vol, jer — kako znademo — pojedina slova su po zakonu akrofonije iz nekadanjega slikovitoga pisma nastala. O glasovima i njihovim svojstvima kao i o raznim znakovima n. p. o ševa, chatefu, dagešu, rafeju, methegu itd. govori dosta opširno i razumljivo, da svaki početnik, ako ovu knjigu malo pomnije čita, može bez velikoga napora stvar brzo shvatiti i razumjeti. U drugom dijelu govori o oblicima i to najprije o zamjenicama, jer kad učenik dobro pozna zamjenice, onda lakše nauči i tvorbu glagola, kojima se nesamostalne zamjenice kao sufiksi pridijevaju. Iza zamjenica dolaze glagoli, koje je Schumacher bolje i jasnije protumačio (osobito nepravilne), nego su bili u prijašnjim izdanjima protumačeni. Ali jedno mu manjka, čega nema ni u prijašnjima izdanjima, što nije istumačio tvorbu oblika pojedinih sprega. Znam iz vlastitog iskustva, a i od drugih sam čuo, da učenik može kud i kamo prije i lakše raspoznavati i naučiti pojedine oblike raznih sprega (osobito od nepravilnih glagola), ako znade, kako se ti oblici tvore. Za

to u tom od svih Vosen-Kaulenovih gramatika prednost imade slovnica dr. Dočkala. Imenice je dobro istumačio, samo bi bilo — mislim — bolje za učenike, da je naveo više primjera iz pojedinih razreda segolskih imenica. Treći dio. Sintaksa je kratko i pregledno obragjena, tako da će sami učenici moći taj dio lako proučiti i shvatiti bez tumačenja profesora, koji i onako taj dio najslabije tumače.

Druga knjiga raspada se u dva dijela. U prvom su izloženi oblici pravilnih i nepravilnih glagola u svim spregama. Dobro je, da su najobičniji i najčešći oblici zvijezdom označeni, da ih učenik lakše upamti. U drugom dijelu nalaze se razni primjeri za vježbu. Osobito može se učenicima preporučiti tamo dodan rječnik najobičnijih riječi, koje ako učenik na izust dobro nauči, moći će lakše pratiti tumačenje samoga teksta. Najposhlje mora se istaći, da je i tisak ove gramatike vrlo dobar i za oko ugodan. U glavnom ova gramatika mnogo je razumljivija i jasnija od svih prijašnjih Vosen-Kaulenovih izdanja. Da od nje nije bolja slovnica dr. Dočkala, preporučio bih je i našima bogoslovima, nu koji hoće, može se i ovom dobro služiti.

Dr. M. Gjuranc.

Viktor Kathrein S. I. *Glauen und Wissen. Eine Orientierung in den religiösen Grundproblemen der Gegenwart für alle Gebildeten. Vierte und fünfte Auflage. Freiburg i. Br. Herdersche Verlagshandlung. — Cathrein je poznat i veoma plodan pisac. I „Bogoslovska Smotra“ je ocijenila ne jedno njegovo djelo. U ovom*

djelu raspravlja rijetkom vještinom i jasnoćom u tri poglavlja o znanosti, o vjeri, o odnosu vjere i znanosti. Govoreći u pogl. 1. o znanosti raspravlja ponajprije o znanosti u opće, zatim o znanosti na području religije, zatim o znanosti spram činjenica objavljenih. Raspravljaajući u pogl. 2. o vjeri ističe, kako protestanti shvaćaju vjeru u religiji, a zatim kako katolička Crkva poima kršćansku vjeru. U trećem poglavlju divno riše harmonije između znanosti i vjere, ističe, da vjerovati, t. j. priznavati božanski auktoritet, nije nedostojno učenjaka, da vjera ne skućuje nipošto slobode u znanstvenom istraživanju, dapače da su kobni upravo i otrovni plodovi neobuzdane slobode u znanosti, a to su nihilizam i anarhizam na polju nauke, da vjera ne prijeći prosvjetu, dapače da katolička vjera diže i oplemenjuje kršćansku prosvjetu. Knjiga je ova u današnje vrijeme veoma potrebna i neophodno korisna naobraženoj klasi, pa ju za to osobito preporučujemo.

dr. J. Pazman.

G. Mey: Vollständige Katechesen für die untere Klasse der katholischen Volksschule. Zugleich ein Beitrag zur Katechetik. Freiburg, Herder, 1911. 13. izd. str. XVI+476, cijena K. 4'20.

Prvi put su ove kateheze izašle god. 1871., a ove godine, prem je pisac već dugo među pokojnicima (umro je god. 1877.), izašlo je trinaesto izdanje.

Ne znam, da li ima drugih kateheza, koje su tako obiljubljene i raširene kao Mey-ove. One to i s pravom zaslužuju. Metoda, kojom se Mey u svojim katehezama služi, historijsko je genetička, djelomice sintetična. U tom duhu osvja-

nuše Mey-ove kateheze i u 13. izdanju, premda je gdje koja kateheza sasma preragjena.

Ako ovo izdanje prisposodobimo s prijašnjim izdanjima tih kateheza, vidjet ćemo, da je svaka kateheza popravljena, a imade ih mnogo, koje su sasma preragjene i to sve na temelju prakse i iskustva. K prijašnjim katehezama nadošle su nove, a kateheze drugog dijela (novi zavjet) pokazuju poprečno, da se drže teksta sv. pisma.

S formalne strane valja spomenuti kao prednost, da su pitanja i odgovori štampani većim slovima nego tekst.

Opaske („Bemerkung“), u kojima ima mnogo praktičnih savjeta i uputa, ostale su gotovo iste, kako ih je napisao sam Mey; gdje je što promijenjeno, označeno je napose. Među tim opaskama ima zgodna uputa, kako se imaju rabiti Herderove bibličke slike.

Ova knjiga, ako ju kateheta rabi s marljivošću i razumijevanjem, sigurno će učenicima donijeti veliku korist.

E. L.

Gatterer Michael S. I. Annus liturgicus cum introductione in disciplinam liturgicam. Ed. II. Oeniponte 1912. Typis et Sumptibus Feliciani Rauch (L. Pustet). Cijena nije označena. U maloj 8° str. XXII. + 402.

Malena je to knjižica, ali obilna sadržajem, u kojoj se nalazi iscrpiva pouka u liturgici. Uvod — Introductio sive principia liturgica — u pogl. prvom sadržaje općenite pojmove o obredu, ceremonijama, rubrikama, funkcijama itd. i u §. 2. govori o svrsi ceremonija. U pogl. drugom ima historijski prijedlog i razvika liturgije kršćanske, napose